การศึกษาการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล[1]

A Study on the Preparation of Financial Reports of Thai Women Empowerment Funds (Central Office) under the Principles of Good Governance

นางสาวพัชรี เกิดสกุล[2]
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรักษ์ นิทัศน์เอก[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินภายใต้หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) และเพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำและการกำกับดูแลการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) จำนวน 15 คน

โดยผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของกระบวนการและมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินในปัจจุบันกับหลักธรรมาภิบาล 4 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม (ความถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ), หลักคุณธรรม (ความซื่อสัตย์สุจริตและความเที่ยงธรรม), หลักความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน), และหลักความรับผิดชอบ (การนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและพร้อมรับการตรวจสอบ)

ผลการศึกษา พบว่า (1) กระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ในปัจจุบันมีความชัดเจน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการกำกับดูแล และข้อมูลในรายงานการเงินได้สะท้อนถึงผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน ได้อย่างครบถ้วนและเป็นจริง ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงขั้นตอนหลักในกระบวนการจัดทำรายงานการเงินตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการนำเสนอเพื่ออนุมัติ (2) มาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีมาตรฐานตามหลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานได้ยึดถือมาตรฐานการบัญชีภาครัฐอย่างเคร่งครัดในการจัดทำรายงานการเงิน (3) ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) คือ กองทุนควรมีผู้ตรวจสอบบัญชีที่เป็นบุคคลภายนอกที่ สตง. ให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชี และกองทุนควรมีกระบวนการที่เป็นการรับรองบัญชีโดยมีการตรวจสอบในระดับพื้นที่ก่อนที่จะส่งข้อมูลมายังส่วนกลาง และควรมีการปรับปรุงเทคโนโลยี

ของระบบบัญชีเพื่อให้ง่ายต่อการทำงานและลดความเสี่ยงต่อการผิดพลาดของข้อมูล ช่วยให้การจัดทำรายงานการเงินมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

คำสำคัญ : กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, รายงานการเงิน, หลักธรรมาภิบาล

---

[1]บทความเรียงจากการศึกษา “การศึกษาการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล”

[2]นักศึกษา ปริญญาโท สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง

[3]อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

Abstract

This study aims to examine the processes and standards for preparing financial reports under the principles of Good Governance at the Women's Development Fund Office (Central Office), and to propose concrete practical guidelines for enhancing the credibility of the financial reports. This is a qualitative research study using semi-structured interviews with 15 individuals directly involved in the preparation and oversight of the Women's Development Fund's (Central Office) financial reports.

The researcher analyzed the consistency of the current financial reporting processes and standards with the four principles of Good Governance: Rule of Law (accuracy according to laws and regulations), Morality/Ethics (honesty, integrity, and impartiality), Transparency (clear disclosure of information), and Accountability (accurate presentation of information and readiness for inspection).

The study found the following (1) Financial Reporting Process: The current financial reporting process of the Women's Development Fund (Central Office) is clear, transparent, and efficient enough for use in decision-making and oversight. The information in the financial reports fully and accurately reflects the fund's operational performance and expenditures. Furthermore, the operating staff are aware of the main steps in the financial reporting process, from initiation to presentation for approval. (2) Financial Reporting Standards: The standards for preparing the Women's Development Fund's (Central Office) financial reports under the principles of Good Governance meet the standards of Accountability, Morality/Ethics, Rule of Law, and Transparency. The operating staff strictly adhere to public sector accounting standards in preparing the financial reports. (3) Concrete Practical Recommendations for strengthening Good Governance and enhancing the credibility of the Women's Development Fund's (Central Office) financial reports are: The Fund should utilize external auditors approved by the State Audit Office (SAO). The Fund should implement a certification process that includes verification at the local/area level before submitting data to the central office. The technology of the accounting system should be improved to facilitate work and reduce the risk of data errors, making financial report preparation faster, more accurate, and more reliable.

Keywords: Women Empowerment Funds, Financial Report, Good Governance

ที่มาและความสำคัญ

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยกำหนดเป็นวาระเร่งด่วนที่กำหนดดำเนินการปี พ.ศ. 2555 สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแบบดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อการพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้แก่สตรี (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2555, 2555, หน้า 4-5)

การบริหารจัดการเงินทุนสาธารณะตามที่กล่าวมาข้างต้น ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบทางการเงิน และการบัญชีภาครัฐอย่างเคร่งครัด รายงานการเงิน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสดงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกองทุนฯ ในแต่ละรอบปีงบประมาณ รายงานนี้เป็นเสมือน "กระจกสะท้อน" ความสำเร็จในการบริหารจัดการเงินทุนของผู้บริหารและคณะกรรมการ การบริหารจัดการกองทุนสาธารณะในยุคปัจจุบัน ไม่สามารถจำกัดอยู่แค่การปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องดำเนินการภายใต้กรอบของหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ด้วยธรรมาภิบาลเป็นชุดของหลักการที่กำหนดแนวทางในการบริหารองค์กรอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นธรรม องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่มีการกล่าวถึงอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในบริบทของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย มักจะอ้างอิงถึง 6 หลักการ ซึ่งกำหนดโดยสำนักงาน ก.พ. หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 4 หลักการ ดังนี้ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักความรับผิดชอบ (Accountability

งานวิจัยส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นการตรวจสอบเชิงปริมาณจากรายงานทางการ หรือสอบถามมุมมองจากผู้ตรวจสอบภายนอก แต่ขาดการศึกษาเชิงลึกจากผู้ที่อยู่ในกระบวนการโดยตรงนั่นคือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีส่วนกลางเอง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์นี้

ด้วยบทบาทที่สำคัญของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับความจำเป็นในการรักษาความรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายเงินสาธารณะ งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ โดยการศึกษาเชิงลึกถึงกระบวนการและมุมมองภายในของหน่วยรับตรวจภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้กองทุนส่วนกลาง สามารถยกระดับการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อันจะนำไปสู่ผลการรับรองรายงานการเงินที่มีคุณภาพสูงสุดในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

2. เพื่อศึกษามาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. มุ่งเน้นศึกษากระบวนการ ขั้นตอน และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการเงิน

2. ศึกษาความสอดคล้องของกระบวนการจัดทำรายงานการเงินภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้อง 4 หลักการคือ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักความโปร่งใส (Transparency) และหลักความรับผิดชอบ (Accountability)

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดทำ การอนุมัติ และการกำกับดูแลรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) จำนวน 15 คน

1. ผู้อำนวยการสำนัก (ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจและกำกับดูแลรายงานการเงิน) จำนวน 1 คน

2. ผู้อำนวยการกลุ่ม ทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 4 คน

3. หัวหน้ากลุ่มงานการเงินและบัญชี จำนวน 1 คน

4. ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี (ผู้ที่บันทึกรายการและรวบรวมข้อมูล) จำนวน 7 คน

5. ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสำหรับนำมาจัดทำรายงานการเงิน จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาพื้นที่สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงกระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

2. ได้ทราบถึงมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

3. ได้แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance)
2. ข้อมูลพื้นฐานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)
3. รายงานการเงิน
4. ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

แนวคิด "ธรรมาภิบาล" (Good Governance) เป็นคำที่เพิ่งแพร่หลายในแวดวงวิชาการและการบริหารจัดการในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 แม้ว่าแก่นหลักของหลักการนี้จะหยั่งรากลึกมาจากปรัชญาว่าด้วยการปกครองที่ดี ซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่ยุคปราชญ์ชาวกรีกโบราณ เช่น เพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) (อรพินท์ สพโชคชัย, 2541 หน้า 5) ก็ตาม ทว่า ความหมายที่เป็นทางการและชัดเจนในปัจจุบันมีจุดกำเนิดมาจากบริบทของความล้มเหลวทางเศรษฐกิจและการจัดการในประเทศกำลังพัฒนา

อัจฉรา ธูปบูชากร (2561, หน้า 26) ได้ระบุว่า มีผู้ให้คำนิยามของ "Good Governance" หรือ ธรรมาภิบาล ไว้มากมาย ทั้งจากบุคคล องค์การภายในประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งได้ให้คำจำกัดความและความหมายที่หลากหลายไว้ดังต่อไปนี้

ธีรยุทธ บุญมี (2541 อ้างถึงใน อัจฉรา ธูปบูชากร, 2561 หน้า 27) เรียก Good Governance ว่า ธรรมรัฐ และให้ความหมายว่าเป็นการบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุกมิติและทุกระดับ การบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดที่ว่า ประชาชน และข้าราชการ ผู้บริหารประเทศ ต่างเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ร่วมกัน ในการกำหนดชะตากรรมของประเทศ อย่างไรก็ตามการเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good Governance ได้โดยอัตโนมัติ แต่ยังต้องหมายถึงการมี กฎเกณฑ์และกติกา ที่จะนำมาซึ่งหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้

(Accountability) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ความเป็นธรรม (Fairness) การมีส่วนร่วมของสังคม ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การตรวจสอบ และการประเมินผลอย่างจริงจัง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้แบ่งองค์ประกอบของ ธรรมาภิบาล หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ออกเป็น 6 หลักการ ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 อ้างถึงใน ปิยากร หวังมหาพร และ อภิญญา ดิสสะมาน, 2562 หน้า 16-17) ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและสำนักงานเลขานุการของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรุงเทพมหานคร (อกส.กทม.) มีการแบ่งกลุ่มงานเพื่อการปฏิบัติงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มพัฒนาศักยภาพกองทุน กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มกฎหมาย หน้าที่ของสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (สกส.) ตามข้อบังคับฯ คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (คกส.) ข้อ 12 มีดังนี้ 1. เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร 2. ดำเนินงานต่าง ๆ ของกองทุน 3. ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน 4. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน 5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน 6. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน 7. รวบรวมและจัดทำระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานกองทุน 8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (คกส.) มอบหมาย

รายงานการเงิน

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 68 ให้กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียนถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน มาตรา 70 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใด รวมถึงการก่อหนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยให้หน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบ และนำส่งกระทรวงการคลังภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

การบริหารและการกำกับดูแลของทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการบริหารและการตรวจสอบทุนหมุนเวียนที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลไว้ และกองทุนยังดำเนินการภายใต้ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)	➡	ศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอน, กิจกรรม, ผู้ที่เกี่ยวข้อง, การไหลของข้อมูล, และระบบควบคุมภายใน ที่ใช้ในการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนฯ (ส่วนกลาง) ตั้งแต่ต้นจนจบ
2. มาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล	➡	ศึกษามาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินภายใต้หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก - หลักนิติธรรม - หลักคุณธรรม - หลักความโปร่งใส - หลักความรับผิดชอบ มาประยุกต์ใช้หรือกำกับดูแลในกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน
3. แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)	➡	การสังเคราะห์ข้อมูลจากองค์ประกอบที่ 1 และ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริง ในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Analysis) ข้อมูลที่มาจากเอกสารจากทางราชการ ได้แก่ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รายงานการเงินย้อนหลัง (ปี 2565 – 2567) และเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

2. สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยการเลือกแบบเจาะจง และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา (Descriptive Analysis

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดทำ การอนุมัติ และการกำกับดูแลรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) จำนวน 15 คน

วิธีทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนแรก คือ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงาน ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและทบทวนวรรณกรรมจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ บทความเอกสารการวิจัย บทความออนไลน์ ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการตั้งคำถามการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะตอบคำถามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในงานวิจัยที่ว่ากองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) มีกระบวนการและมาตรฐานในการจัดทำรายงานการเงินอย่างไร มีมาตรฐานในการจัดทำอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลด้านใดบ้าง และมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนที่สอง เมื่อได้ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์แล้ว จึงนำมาจัดกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

1) ผู้บริหารสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 5 คน

2) หัวหน้าและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการเงิน จำนวน 11 คน

ขั้นตอนสุดท้าย หลังจากได้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมายข้างต้นแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชื่อมโยงความสอดคล้องของเนื้อหาเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎี ควบคู่กับบริบทและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมและจากเอกสารต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้วก็จะทำการวิเคราะห์ ดั้งนี้ 1. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและทบทวนวรรณกรรมจากเอกสาร หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ บทความเอกสารการวิจัย บทความออนไลน์ ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมารวบรวมเรียบเรียง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยและสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างชัดเจน

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ มาจำแนกหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกจัดหมวดหมู่โดยอาศัยการตีความที่มีกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน

3. ทำการหาข้อสรุปและตีความหมายของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งจัดระเบียบข้อมูลเรียบร้อยแล้วมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย และตัวแปรที่ศึกษา โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

ประเด็นที่ 1 การศึกษากระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

กระบวนการการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ในมุมมองของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน ให้ความเห็นว่ากระบวนการจัดทำรายงานการเงินในปัจจุบันมีความชัดเจน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการกำกับดูแล และมองว่าข้อมูลในรายงานการเงินได้สะท้อนถึงผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน ได้อย่างครบถ้วนและเป็นจริง แต่ยังอาจมีจุดที่ต้องปรับปรุงคือการทำให้รายงานการเงินได้รับการรับรองจาก สตง. และการบริหารจัดการหนี้ค้างชำระ

ในส่วนของหัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงขั้นตอนหลักในกระบวนการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการนำเสนอเพื่ออนุมัติ โดยแต่ละคนจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองในกระบวนการจัดทำรายงานการเงินอย่างชัดเจน โดยมีการใช้วิธีการจัดทำรายงานการเงินแบบแมนนวล การเก็บข้อมูลต่าง ๆ เป็นการทำในโปรแกรมเอกซ์เซล ซึ่งมองว่าความสะดวก ความถูกต้องครบถ้วน และการเชื่อมโยงของข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และสำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำรายงานการเงินถือว่าเป็นไปตาม
กำหนด แต่ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการส่งข้อมูลจากส่วนภูมิภาคที่ส่งให้ส่วนกลางค่อนข้างล่าช้า ไม่ครบถ้วนถูกต้อง อีกทั้งยังถูกกำหนดด้วยระยะเวลาที่ต้องส่งรายงานการเงินให้ สตง. ตรวจสอบเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้น

ประเด็นที่ 2 การศึกษามาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

มาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล ในมุมมองของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน มองว่า การรับรองรายงานการเงินควรให้ความสำคัญกับหลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และในเรื่องของกลไกที่ใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินนอกเหนือจากการตรวจสอบภายใน/ภายนอกปกติ ในมุมมองของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน พบว่า เรามีบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ที่กำหนดตัวชี้วัด มีคณะกรรมการของเราเอง และมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานการเงินต่อสาธารณะผ่านช่องทางหน้าเวปไซต์ของกองทุน และยังต้องมีการรายงานการบริหารความเสี่ยงและรายงานการควบคุมภายใน (Internal Control Report) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน

ในส่วนของหัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานได้ยึดถือมาตรฐานการบัญชีภาครัฐอย่างเคร่งครัดในการจัดทำรายงานการเงิน มองว่าการจัดทำรายงานการเงินในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และมีการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน ด้วยการสอบทาน มีการตรวจอย่างละเอียดในทุก ๆ ขั้นตอนของการจัดทำรายงานการเงิน

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) จากความเห็นของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน ได้กล่าวว่าในส่วนของรายงานการเงินของกองทุนเองมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่แล้ว คือ รายงานผู้สอบบัญชีของ สตง. สามารถดู้ได้จากหน้าเวปไซต์ของกองทุน การยกระดับในมิติของการกำกับดูแลและการรายงานทางการเงินควรเน้นที่ความโปร่งใส ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และการมีมาตรการบังคับใช้ที่เฉียบขาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นสูงสุดแก่สาธารณชน ในเรื่องของแนวทางในการยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความมั่นใจต่อรายงานการเงินของกองทุน เห็นว่ากองทุนควรมีผู้ตรวจสอบบัญชีที่เป็นบุคคลภายนอกที่ สตง. ให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชี และอยากให้กองทุนมีกระบวนการที่เป็นการรับรองบัญชีโดยมีการตรวจสอบในระดับพื้นที่ก่อนที่จะส่งข้อมูลมายังส่วนกลาง และสำหรับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อวิจัยเรื่องนี้ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน ให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นงานวิจัยที่ถ้าสำเร็จออกมาแล้วและได้รับการเผยแพร่ก็จะเป็นวิจัยที่เป็นประโยชน์ เป็นแนวทางที่จะทำให้รายงานการเงิน

ของกองทุนได้รับการรับรองในอนาคตและส่งเสริมประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินภายใต้หลักธรรมาภิบาล และในส่วนของคนที่ไม่มีความรู้เรื่องของการเงินหรือบัญชี หากได้ศึกษาวิจัยนี้ก็จะได้ทราบถึงความสำคัญของรายงานการเงิน เพราะรายงานการเงินไม่ใช่เพียงแค่กระดาษที่แสดงตัวเลขเท่านั้น รายงานการเงินจะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการจะใช้ข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่จะมาขอใช้ข้อมูลของกองทุน

ในส่วนของหัวหน้ากลุ่มงานและผู้ปฏิบัติงาน ได้มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานการเงินให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และน่าเชื่อถือมากขึ้น ต้องการให้ปรับปรุงเทคโนโลยีของระบบบัญชีที่ใช้เพื่อให้ง่ายต่อการทำงานและลดความเสี่ยงในการผิดพลาด เจ้าหน้าที่จังหวัดควรบริหารจัดการกำหนดวันที่ชัดเจนที่จะส่งข้อมูลมาให้ส่วนกลางตรวจ เพื่อให้ส่วนกลางได้มีเวลาตรวจสอบและแจ้งจังหวัดได้แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนได้ทันเวลา และการอบรมหรือการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเงิน/บัญชีของกองทุนควรเน้นการอบรมเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบและมาตรฐานการบัญชีภาครัฐของกองทุนและหลักธรรมาภิบาล และควรอบรมให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านการเงินและบัญชีทั้งหมดที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพนักงานกองทุนที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีประเด็นสาคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กระบวนการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

ในกระบวนการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรประภา เพ็ญศรี (2560) ได้ทำการศึกษาธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีกระบวนการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน สำนึกความรับผิดชอบและความคุ้มค่า ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับกระบวนการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบ ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า กระบวนการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ในปัจจุบันมีความชัดเจน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการกำกับดูแล

และสอดคล้องกับ นันท์นภัส รักเดชะ (2563) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า คุณลักษณะของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐมีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านความเข้าใจ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐ มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ด้านความเข้าใจ ด้านความเกี่ยวกับข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับผู้บริหารของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่เป็นผู้กำกับดู ตัดสินใจและอนุมัติเกี่ยวกับรายงานการเงิน และในส่วนของผู้ปฏิบัติงานที่เป็นผู้จัดทำรายงานการเงินได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำรายงานการเงินให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์การจัดทำรายงานการเงินที่กรมบัญชีกลางกำหนด

2. มาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

ในมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดรุณี มะลัยคำ (2565) ได้ทำการศึกษา หลักธรรมาภิบาลของนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของสำนักงานบัญชีคุณภาพ พบว่า หลักธรรมาภิบาลของนักบัญชีและสำนักงานบัญชีดิจิทัลส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินของสำนักงานบัญชีคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งคล้ายคลึงกันกับมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) คือในการจัดทำรายงานการเงินนั้นกองทุนได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาลทั้ง 4 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบ

และสอดคล้องกับ ศรัญญา ชนะบุญ และ มัตธิมา กรงเต้น (2566) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ โดยรวมมีอิทธิพลเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการเงินด้านความเข้าใจ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05 และนโยบายการบัญชีภาครัฐโดยรวม มีอิทธิพลเชิงบวกกับคุณภาพรายงานการเงินด้านความเข้าใจ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05 ซึ่งคล้ายคลึงกันกับมาตรฐานการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ที่ยึดตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม

3. ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง)

จากการศึกษาการจัดทำรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) ภายใต้หลักธรรมาภิบาล พบข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) มีความสอดคล้องกับ จิรประภา เพ็ญศรี (2560) ได้ทำการศึกษา ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีกระบวนการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม คุณธรรมจริยธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน สำนึกความรับผิดชอบและความคุ้มค่า ซึ่งคล้ายคลึงกันกับข้อเสนอแนะของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงาน ได้เสนอแนะว่า การการยกระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินควรอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล เน้นที่เรื่องของความโปร่งใสตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

และสอดคล้องกับ นันท์นภัส รักเดชะ (2563) ได้ทำการศึกษา "คุณลักษณะและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ของประเทศไทย" ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐ มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความเข้าใจ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ และด้านการเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งคล้ายคลึงกับข้อเสนอแนะของผู้ปฏิบัติงานและหัวหน้ากลุ่มงาน ได้เสนอแนะว่า จังหวัดที่เป็นผู้จัดทำข้อมูลส่งมายังส่วนกลางควรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำข้อมูล การสอบทานข้อมูล เพื่อความถูกต้อง ครบถ้วน ก่อนที่จะมีการจัดส่งมายังส่วนกลาง จะช่วยให้รายงานการเงินที่จัดทำขึ้นมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

1. กองทุนควรมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการบัญชี ควรมีการปรับปรุง/พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีและการเงิน ให้มีความทันสมัย ใช้งานง่าย ลดการพึ่งพาระบบแมนนวลและการใช้โปรแกรม Excel เพื่อเพิ่มความ รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงข้อมูล ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเบื้องต้นตั้งแต่ระดับพื้นที่ก่อนส่งมายังส่วนกลาง เพื่อลดข้อผิดพลาดและความล่าช้าของข้อมูลจากส่วนภูมิภาค
2. เจ้าหน้าที่กองทุนส่วนภูมิภาค ควรมีการปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานการเงินและการกำกับดูแลโดยการกำหนดวันส่งข้อมูลจากส่วนภูมิภาคให้ส่วนกลางที่แน่นอนและเข้มงวด พร้อมมาตรการบังคับใช้

ที่เฉียบขาดหากเกิดความล่าช้าหรือไม่ครบถ้วน เพื่อให้ส่วนกลางมีเวลาเพียงพอในการตรวจสอบ แก้ไข และจัดทำรายงานการเงินให้ทันตามกำหนดเวลาส่งให้ สตง. ตรวจสอบ

3. กองทุนควรมีการยกระดับการกำกับดูแลและรับรองรายงานการเงิน โดยการพิจารณาการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีที่เป็นบุคคลภายนอกที่ สตง. ให้ความเห็นชอบ เพื่อเพิ่มความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้กับรายงานการเงินและกองทุนจะได้รับการตรวจแบบเข้มข้น พร้อมกับได้รับรับคำแนะนำจากผู้สอบบัญชีภายนอกที่ถูกต้องและชัดเจน แก้ไขข้อผิดพลาดตรงจุด

4. กองทุนควรมีการอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการเงินและบัญชีอย่างเข้มข้น โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเน้นความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐของกองทุน และหลักธรรมาภิบาลสำหรับเจ้าหน้าที่การเงิน/บัญชีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และจัดอบรมให้ความรู้พื้นฐานงานด้านการเงินและบัญชีทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนแก่พนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเข้าใจที่ครบถ้วนและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากองทุนฯ ที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการกับกองทุนที่มีปัญหา/ข้อบกพร่องภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

2. ควรเปรียบเทียบการจัดทำรายงานการเงินและการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (ส่วนกลาง) กับกองทุนของรัฐที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดที่สามารถนำมาปรับใช้ได้

บรรณานุกรม

เกษม สวัสดี. (2556). ธรรมาภิบาลสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 5(2), 15-27.

กระทรวงการคลัง. (2563). หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง.

กองบัญชีภาครัฐ กลุ่มงานระบบบัญชีภาครัฐ. (2568). คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่องแนวทางประกอบการนำเสนอรายงานการเงิน. กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.

จิรประภา เพ็ญศรี. (2560). ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ กรณีศึกษา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดรุณี มะลัยคำ. (2565). หลักธรรมาภิบาลของนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของสำนักงานบัญชีคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ทรงวุฒิ สอนสุด. (2566). การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานด้านบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายภายใต้สังกัดกรมอนามัย. กรุงเทพมหนคร: กองคลัง กรมอนามัย.

นันท์นภัส รักเดชะ. (2563). คุณลักษณะและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้จัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: วิญญชน.

ปิ่นฤทัย เจียมทอง, ประนอม คำผา, อโณทัย หาระสาร. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของผู้ตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปิยากร หวังมหาพร และ อภิญญา ดิสสะมาน. (2562). ความท้าทายในประเด็นธรรมาภิบาลกับการขับเคลื่อน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

แผนการปฏิบัติการสตรี ปี 2568. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2568. ที่มา : http://www.womenfund.in.th/images/2561/11-2560/Action_plan_61/3-Part_of_1-Introduction.pdf

พระราชบัญญัติ. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 . กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระราชบัญญัติ. (2558). พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชกฤษฎีกา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 . กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติ. (2561). พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.

มติคณะรัฐมนตรี. (2555). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2555. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

ศรัญญา ชนะบุญ และ มัตธิมา กรงเต้น. (2566). อิทธิพลของการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐต่อคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 12(2), 241-255.สถาบันพระปกเกล้า. ค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2568ที่มา : https://goodgovernance.kpi.ac.th/home/mainpage/2

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.). ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2568 ที่มา : https://www.opdc.go.th/wp-content/uploads/2025/02/ธรรมาภิบาลภาครัฐ-1.jpg

อัจฉรา ธูปบุชากร. (2560). อิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.อัจฉรา ธูปบูชากร. (2561). อิทธิพลของผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมต่อการเข้าร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและผลการดำเนินงานของหสกรณ์ออมทรัพย์ในเขตภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อรพินท์ สพโชคชัย. (2541). สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (Good Governance). (รายงานทีดีอาร์ไอ ฉบับที่ 20). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).